RAHAPESU ANDMEBÜROO

Rahapesu Andmebüroo selgitus väikefondi valitseja tegevusloa taotlejatele

Teavitame, et Rahapesu Andmebüroo (edaspidi RAB) praktika väikefondi valitsejate tegevusloa taotlemisel muutub. Palume edaspidi kõikidel finantseerimisasutuse tegevusloa taotlejatel, kes soovivad alustada väikefondi valitseja teenuse pakkumisega, saada esmalt registreering Finantsinspektsioonilt (edaspidi FI) ning alles seejärel esitada RABile finantseerimisasutuse tegevusloa taotlus.

Väikefondi valitsejana tegutsemine eeldab, sõltuvalt tegevusmahtudest, FI tegevusluba või FI registreeringut ning RABi tegevusluba. Käesolev teavitus puudutab väikefondi valitsejaid, kes registreerivad enda tegevuse FI-s ja taotlevad tegevusluba RABilt.

Investeerimisfondide seaduse (edaspidi IFS) § 3 lg 6 kohaselt on väikesemahuliste alternatiivfondide valitseja (väikefondi valitseja) fondivalitseja, kes otse või kaudselt äriühingu kaudu, mida temaga seob ühine juhtimine või kontroll või oluline otsene või kaudne osalus, valitseb alternatiivfonde, mille:

- vara kogumaht, sealhulgas kõigi fondide finantsvõimenduse kasutamise teel omandatud vara, ei ületa 100 miljonit eurot;

- vara kogumaht ei ületa 500 miljonit eurot, tingimusel et alternatiivfondide portfell koosneb finantsvõimenduseta alternatiivfondidest ja viie aasta jooksul pärast igasse alternatiivfondi investeeringute tegemise kuupäeva ei ole võimalik kasutada osakute või aktsiate tagasivõtmise õigust.

RAB selgitab, et kui ettevõtte tegevusmahud ületavad IFS § 3 lg 6 p-des 1 ja 2 sätestatut, siis on tegemist fondivalitsejaga ning tegevusloa taotlus tuleb esitada FI-le.

Väikefondide valitsemiseks peab fondivalitseja taotlema sõltuvalt oma tegevusest väikefondi valitseja tegevusloa või registreerima oma tegevuse FI-s. Tegevusloata väikefondi valitseja, kes ei soovi taotleda FI-lt väikefondi valitseja tegevusluba, peab oma tegevuse IFS § 306 lg 3 kohaselt FI-s registreerima ja täitma IFS §-s 454 sätestatud teabe esitamise kohustust.

IFS § 453 reguleerib tegevusloata väikefondi valitseja tegevuse registreerimist. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi RahaPTS) § 6 lg 2 p 6 kohaselt on fondivalitseja finantseerimisasutus ning finantseerimisasutusena tegutsemiseks peab ettevõttel olema tegevusluba (RahaPTS § 70 lg 1 p 1).

Eelnevast tulenevalt järeldub, et väikefondi valitseja registreering ja tegevusluba on omavahel seotud. RAB on tuvastanud mitmeid põhjuseid, miks on väikefondi valitsejate tegevusloa taotlemise praktika muutmine vajalik ning põhjendatud.

Esiteks, kuivõrd väikefondi valitsejatel on kohustus end IFS § 453 alusel FI-s registreerida, siis RAB leiab, et esmalt on otstarbekas saada FI registreering ning alles seejärel esitada RABile tegevusloa taotlus finantseerimisasutusena tegutsemiseks. Näiteks olukorras, kus ettevõte esitab RABile finantseerimisasutuse tegevusloa taotluse enne FI-lt registreeringu saamist või samal ajal, puudub ettevõttel ning RABil kindlus, et FI registreeringu kinnitab.

Teiseks, kui ettevõttel puudub enne tegevusloa taotluse esitamist FI registreering, siis ei saa RAB olla kindel, et tegemist on väikefondi valitsejaga. FI teeb kindlaks oma registreerimisprotsessi käigus, kas tegemist on väikefondi valitsejaga või mitte. RAB hindab finantseerimisasutuse tegevusloa taotluse menetluses esitatud dokumente (äriplaani, riske ja protseduure) lähtudes sellest, et tegemist on väikefondi valitsejaga. Seega, kui FI registreeringu käigus tuvastab, et tegemist ei ole väikefondi valitsejaga, siis saab järeldada, et RABile esitatud äriplaan, riskid ning protseduurid ei vasta tegelikkusele ega ole kooskõlas menetluses esitatud dokumentidega. Ehk kui RAB väljastab ettevõttele tegevusloa väikefondi valitseja vaatest, aga registreeringut FI-st ei saada ning ettevõte alustab tegevusega reaalselt teisel alal (st ei ole väikefondi valitseja), siis ei ole RAB saanud korrektselt hinnata ettevõtte tegevusega kaasnevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

Kolmas põhjus varasema praktika muutmiseks on menetluse efektiivsus. Kui FI väikefondi valitseja registreeringu käigus tuvastab, et kirjeldatud tegevus vajab FI tegevusluba, siis ei ole RABil võimalik ettevõttele RahaPTS § 70 lg 2 p-st 1 tulenevalt finantseerimisasutuse tegevusluba väljastada. Seega näitab eelnevalt kirjeldatud olukord, et kahes asutuses tegevuslubade menetlemine ei ole samaaegselt otstarbekas.

Kokkuvõtvalt leiab RAB, et eelnevalt nimetatud põhjustel on menetluspraktika muutmine otstarbekas. Seega RABi seisukohast lähtuvalt tuleb väikefondi valitsejal saada esmalt registreering FI-lt ning alles seejärel esitada RABile finantseerimisasutuse tegevusloa taotlus.